

Reuerendi Patris P. Hieremiæ Drexelii e Societate Iesu Opera omnia

Duobus nunc Voluminibus comprehensa, & libellis ante hac non editis
aucta ; Illvstrata, Indicibvs Moralibus, Locorum S. Scripturæ, Capitalium
Mysteriorum fidei, Rerum, & Concionum quouis anni tempore habendarum
; Congestis Et Compositis Methodo prorsus, alijs Auctoribus inusitata ; Sed
Theologis ...

Indicibvs Illvstratvs Et Avctvs Concionatoriis

Drexel, Jeremias

Antverpiæ, 1643

Sect. IV. Moriente Christo terra mota.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77031](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77031)

primogenitus resurrectionis ex mortuis, nimirum ut testimo-
no illorum pariter & exemplo Christi Resurgentis gloria tes-
tatur redderetur. Coniungunt quidam ex illorum nume-
ro fuisse Adam, Euan, Abraham, Isaac, Jacob, Davi-
dem, qui solliciti caverant, ne alibi quam in Palaestina,
divinae sponsonis terra, humarentur, Resurgentis
Christi participes futuri, Foras illi, & illi portus qui
Christum viderant, Zacharias, Simeon, Joannes Bapti-
sta, & alii his posteriores cum Christo in vitam redie-
runt. Ita Dominus, multos testes non tantum mortis to-
lerat, sed & vitæ receptæ produxit.

Aperta igitur sunt monumenta moriente Domino,
veluti mens Majorimbrem sitiens terra desiderat aquas,
jamque rotante cælo exponuntur vasa pluvias exca-
pitata, ita Christo animam agente referantur sepulchra
Dominicæ Corporis cum gaudio receptura. Dixerat
Christus: Venit hora, & nunc est, quando mortui audient vo-
cem Filii Dei. Non mortui tantum, sed & mortuorum
habituacula audierunt hanc vocem, perinde ac si de cru-
ce clamasset Christus: Quia me vivi adeo crudeliter occi-
dunt, hiate tumuli, reserate monumenta, mortuos
evocabo in testes tam miseranda mortis.

Hæc tumulorum ingens fuit concertatio, nec enim
unus solum, sed multi sunt aperti, tamquam si cerarent,
à quoniam Dominus in cruce defunctus esset suscipien-
dus, Dixerat Deus, Caino fratri dæ: Terra aperuit os
suum, & suscepit sanguinem fratris tui de manu tuâ. Cùm Dñi
Filius, Abel innocentiissimus, sanguinem pro nobis funderet,
cælestis Pater Judæos terruit his velut vocibus:
En undique terra panditur, ut fratris vestri vitalem san-
guinem excipiat. Terra olim dehiscens Dathan & Abi-
ron impiè sacrificantes gluit. Jam terra pluribus locis
disrumpitur, ut hominem sanctissimum, qui seipsum
obtulit in sacrificium, eo quo potest hospitio recipiat.

Nec ideo tantum aperta sunt monumenta, ut in co-
rum aliquo crucifixus Dominus diversaretur, sed ut fu-
tura mortuorum liberatio promulgaretur. Qui saxum
defuncti tumulo imponunt, hoc reipsa dicunt: Hic ho-
mo à morte victus est; non redibit amplius domum,
jam in mortis ære ac familia censetur; has ædes posthac
incolat, quas saxo munimus. At verò quia moriente Do-
mino mors omnium victrix est victa, jam hujus tyrannicæ
reginæ carceres revellantur, captivi exundi datur
libertas & promulgatur: Proditæ nunc victis mors
bellata est, vita immortalis & æterna vobis obrenta est;
proditæ.

Cùm Christus à Joanne tingeretur in Jordane, aperti
sunt cæli; quod argumento fuit, è Patris throno spiri-
tum divinum & thesauros cæli in terram descendere:
Sic regum Rege mortuo aperti sunt tumuli, quod
signo fuit, è crucis solio cælestem vitam in mortuos de-
manare. Quamprimum namque Christus oculos mori-
endo clausit, mox tumulos divina vis aperuit. Mors
non amplius leo, sed ut leonis mortui pellis est.

Sed patentia hæc sepulchra nemo melius explica-
verit, quam regius Pfates, qui hunc in modum cecinit:
Sepulchrum patens est guttur eorum, linguis suis dolose age-
bant. E patulis his sepulchris illusiones, ludibria, execra-
tiones, maledicta, probra, sputa in divinum vultum, &
omne genus sordium emerit. Atque hoc præter sum-
mos dolores, alterum fuit, Ignominia summa, qualem
nullus hominum unquam subiit. Hinc illæ voces: Tu scis
improprium meum & confusionem meam. Atrocitas infan-
dæ hujus ignominie soli Filio Dei nota. Et quæto hæc
paullulum cogitemus. Vir ille crucifixus paullulo ante ser-
monibus & miraculis multa millia hominum, orbem
attraxerat: hinc illæ Phariseorum querimonie: Videris,
quia nihil proficimus? ecce mundus totus post eum abiit. Hic
iple vir subito capitur ut celebris laro, sistitur iudicibus
ut facinorosus homo, flagellatur ut vile mancipium,
addicitur morti ut lætæ majestatis reus, in crucem agi-

tur ut latronum coryphæus; hinc etiam illorum medius
pendet. Hic certè aperta sunt fœregissima sepulchra,
& quibus mephitis fœdissima ructavit, hic audita vo-
ces: Reus est mortis, homo blasphemus, stultus, carastâ
dignus, veste albâ notandus, seductor, malefactor, affe-
ctor imperii, princeps latronum. Hæc elogia in Dei
Filiu congeriebantur. Ita innocentie ac viæ auctor
cum sceleratis deputatus est. Vidimus eum descriptum & Isaiæ c. 53.
novissimum virorum, inter scelestissimos homicidas pen-
dulum. Crux servus, homicidis, latronibus debebatur.

In hoc lectulo thaumaturgus vir iste defungitur. Male-
dictus à Deo est, qui pendet in ligno. Insuper & aliud igno-
minie genus accessit ad Christi tormenta, Nasoribus
& impulsoribus Judæis (quod Adrichomius tradit)
crux eo situ dehexa est, ut Christus tergum in cruce Hie-
rosolymorum urbi obverteret, tamquam indignus, qui
civitatem sanctam aspiceret. Quam pulchrè hic luit
divina Providentia! Judæi hujus consilii auctores &
dedecoris illius fabri, tam felicitatis nostre, quam cala-
mitatis suæ non falsi vates fuerunt, eoque facto in sei-
plos tulerunt sententiam, quam Deus per Hieremiam
prædixit: Dorsum & non faciem ostendam eis in die perdi-
tionis eorum, sicut ventus urens dispergam eos coram inimico.

Factum profecto, dispersi sunt miseræ me; averlus est
ab illis Deus: dispersit eos per omnia regna quæ nesciunt.
Quod verò Christus crucifixus faciem ad abeuntis so-
lis partes verterit, nostræ felicitatis erat argumentum:
quod & Pfates canit: Oculi ejus super gentes (quæ in illis
partibus respiciunt. Ideo Christiani ritu veteri ad Orien-
tem versi orant, ut semper meminerint, Christi faciem
in cruce ad occasum solis spectasse. Quod Judæi sug-
gesserant Romanis in pœnam & ignominiam Christo,
& in signum summi despiciatûs. At divina sapientia ma-
lignissimam hanc eorum operam in bonum nostrum
convertit. Hic, inquam, divinæ providentiæ lusus est.
Nam, ut S. Leo ait, quod iniquitas Iudeorum paravit in pœ-
nam, potentia Redemptoris gradum nobis fecit ad gloriam.

Propterea quando & nos ejusmodi patentium se-
pulchrorum fœtores afflant, quando diceris & cavil-
lis petimur, quando ignominia & labe afficimur, quan-
do contumelis & calumniis notamur, quando probris
maledictisque figimur, ad Dominum Jesum crucifi-
xum continuo recurramus, & audiemus illud: Non est
discipulus super Magistrum, nec servus super Dominum suum.
Si patrem familias Beelzebub vocaverunt, quantum magis do-
mesticos ejus. Acerba sunt hæc, non negamus, & digestio-
nis difficillima: sed illud denuo ingeretur: Non est servus
major domino suo: si me persecuti sunt, & vos persequentur. Si
mundus vos odit, scitote quia me priorem vobis odio habuit.
Honoris est, Christi causâ inhonoratum despici.

S. IV. Moriente Christo terra mota.

Quantum scire licet, universum orbem hic terræ
motus concussit. Nam Eusebius, Phlegon, Plinius,
Tiberii ævo maximo, ajunt fuisse terræ tremores, qui-
bus duodecim urbes Asiæ sunt prolapsæ. Augustinus af-
ferit hoc eo die factum. Subscribens S. Leo, Cùm ad tan-
tam, inquit, divine majestatis inclinationem totius mundi
compago quateretur, cùm facinus impium omni sui confusione
creatura damnaret, & manifestam in reos sententiam ipsa post med.
elementa proferrent, quis vobis auditus Iudæi, quæ conscientia milit p. 143.
fuit, quando & vos iudicium universitatis urgebat, & revo-
cari ad se consummato scelere impietas vestra non poterat?

Pompejus Magnus inaniter gloriatus, Si pede, aje-
bat, terram calcavero, totum orbem ad arma movebo.
Quantilla est, Deus, humana potentia! Pompejo mili-
tassent homines, non fera, non saxa, non cælum. Longè
major est potentia crucifixi Domini, cui ripes, cui ter-
ra, cui stellæ, cui elementa cuncta serviunt. Stabant hæc
parata in omni obsequium, rueri suum Dominum aut
ulcisci prompta, ad nutum unicum ruiscent in impio-
rum

Christus resurgens...
Monumenta a-
perta sunt...
Gen. cap. 4...
Num. c. 16...
Ue mor-
tuorum
liberatio
promulga-
retur...
Et cælestis
vita in
mortuos
demana-
ter...
Fid. 1. v. 11...
E patulis
sepulchris
summa
ignominia
in Christi
emerit...
Joan. c. 12...
vers. 19.

Aug. l. 2. de
mirabilibus
script. cap. 3.
Leo ser. 4. de
pass. Dom.
Leo ser. 4. de
pass. Dom.
Leo ser. 4. de
pass. Dom.
Leo ser. 4. de
pass. Dom.

rum exitum. Cum vidissent homines irati maris procellas, voce humana ad subitam modeliam compositi, *Qualis est hic, ajunt, quia venti & mare obedunt ei*: Et qualis est hic, quem extinctum elementa, quem creata omnia deplorant: Ergo & terra mota est. Hi terre motus ac tremores vario nos significatu erudiunt.

I. Parrato scelere tam abominando meruissent homines, vel terra dehiscente absorberi, vel edificiorum ruinis sepeliri. Auctores sceleris non tantum hanc eadem parrarunt, verum etiam sine penitentia. Post mortem etiamnum invidia Christum exagitavit. Horrendus urbis stupor, prodigiosa oblitatio perditæ gentis. Nam præter vulgus nulli Judæorum tam invidiosus, inauditis miraculis moti, concussa & tremente mundi machinâ suum facinus nondum damnant. Cæcitas crassissima, horribilis amentia, exoculata, furta invidia. Sed hodieque hi mores in usu sunt. Historia Christi patientis & auribus & oculis ingeritur, prælegitur, exponitur, præcinitur, pingitur, totæ ceremoniis representatur: audimus hæc, & aliquantum ad ea ingemiscimus, nihilominus nec suam ite avariciam, nec suam ille superbiâ emendat, nihilominus hic crapulam, hic libidinos suas, hic invidiam perpetuat. Cælum reitet, nequicias tamen horum talium non corrigeret. Breve metrum jure queritur.

Terra tremit, manes tremunt, sunt marmora & aras, Sol pallens, lacrymant sidera, ridet homis.

II. Adventus Numinis, & præsentia his terre tremoribus significata. Cùm Silas & Paulus in carcere mediâ nocte orarent & laudarent Deum, subito terre motus factus est magnus, ita ut moverentur fundamenta carceris: Et statim aperta sunt omnia ostia, & universorum vincula soluta sunt: Deus aderat suos solaturus. Christo jam rediit Angelus cælo venerat à monumenti ostio amorurus factum: Et ecce terra motus factus est magnus. Mors Christi Deum à nobis alienum & velut absentem conciliavit nobis, & gratiâ præsentem reddidit: Jam, Nobiscum Deus. Psaltes olim cecidit: Deus cum egredieris in conspectu populi tui, cum pertransires in deserto, Terra mota est. Anima Christi è deserto in paradysum transiit. Hanc transitum terra inuitatis tremoribus testata est, simul etiam immane scelus in conditore crucifigendo commissum detestata.

III. Nova lex lata est, quam acceptura terra tremuit. Cùm in monte Sinai Moyses legem scriptam à Deo acciperet, ecce cæperunt audiri tonitrua, ac micare fulgura, & nubes densissima operire montem, clangorque buccine vehementius perstrangebatur. & perterriti ac pavore congesti steterunt procul. Ita cùm Saulo Christus concionaretur ex alto, diceretque, Ego sum Jesus, quem tu persequeris; at ille tremens ac stupens dixit: Domine, quid me vis facere? Ita tellus ob ejus dici obstupescendum facinus, & ob præcepta prius ignota tremens cohorruit, perinde ac si diceret: Magna fiet rerum commutatio, mores antiqui erunt exuendi, novis vivendum erit legibus. Quæ ista lex nova? Lex crucis. Quam expressè Lucas recitans,

Dicebat autem ad omnes, inquit, si quis vult post me venire, abneget semetipsum, & tollat crucem suam quotidie, & sequatur me. Lex sancta, sed terræ ingrata, gravis homini terreno: hinc isti tremores. Sed homo bonæ mentis tremuit ut Paulus, ad omne imperium excipiendum paratissimus: Domine, quid me vis facere?

Atque hic pii pectoris motus est, commiseratio sincera & gemitus amoris. Quis in centurione terræ motus exstitit? de quo Lucas, Videns autem Centurio quod factum fuerat, glorificavit Deum, dicens: Vere hic homo justus erat. Et omnis turba eorum, qui simul aderant ad spectaculum istud, & videbant quæ fiebant, percussentes pectora sua reverebantur. Quis terra motus in Nicodemo, Josepho, Apostolis, in matronis Solymæis, & in ipsâ Matre Christi? Hic ipse terræ motus in cordibus piorum hodieque durat; hinc

A multa eaque voluntaria corporis afflictationes, jejunia, ferocæ vestes, flagella, vigiliae, cubatus rigidus, & in ceteris asperorum amor. Neque hoc uno dumtaxat annidie faciunt, sed hebdomadibus singulis, præcipue diebus Veneris Christi cruciatus ita memoria repetunt; ut in seipsis sentiant quod & in Christo Jesus; cum vigilanter vigilant, cum suriente ac sitiente elatius sitientie, idque libenter in Domini sui gratiam. In quorumdam pectoribus adeo hic terre motus irroborevit, ut aliqui effigiem Christi crucifixi nunquam aspiciant, quin oculi mædanc, mens inritè percelli se sentiat. Laudandi notustus imitemur. Et, obsecro, non iramini anni decemam soltra penitentia stadium comparatus, ut velut regigali reddito ab his molestis deinceps liberi pergamus. Christi morientis memoriam ex animo elabi musquam sinamus. Quotidie, aut saltem quavis hebdomade semel iterumque, honoris aliquid & obsequii Christo patienti debeamus; sentiamus vel in modicum quidd ex amore cruciatuum, quos peritæ Servator, qui ne unquam nostrum oblivisci possit, redi, inquit, in manibus meis descripsi te. Pat est omnino, ut neque nos ipsius umquam obliviscamur. Anno toto edificat ubem, sed perniciosam superius amor, hæc a forte divino deicit hic terre motus, sed perdurans & continuus. Patientis ac morientis Christi memoriam assidue in nobis restauremus. Quod amatum, oblivisci non possumus.

S. V. Christo moriente petra scissa.

DE petris ruptis mentionem faciens Christianus Adrichomius; Cujus rei etiam hoc præclarum inquit, in petroso Calvarie monte argumentum extat. Ibi enim conspici etiamnum potest illa, quæ sub levâ matris Christi ad crucem oblitari latronis facta est scissura, in qua Dominici sanguinis colore adhuc deprehendere licet. Illius autem scissuræ latitudo ea est, ut facile humani corporis crassitudinem capiat. Profunditas vero tanta, ut eam, si quis rei curiosi bolide submissa neutrumquam potuerint investigare; unde verisimile fit, hiatum hunc ad usque specum avernalem patere. Nam quemmodum latroni respicienti via per Christi mortem ad cælum est referata; sic alteri per scissuram petre viam ad inferos esse patefactam. Ex quo patet, ait Hieronymus, quam verum sit, quod Christus dixit: *Vnus assumptus, & alter relinquetur.* Ex latronibus dextrum assumptus finistram relinquit. E simili crimine dissimiles fortissimi. Alter anteceffit Petrum in paradysum, alter Judam in tartarum. Confessio brevis vitam acquirit longam; blasphemia non diuturna, penâ plectitur æterna.

Lucianus Antiochenus presbyter, Eusebio teste, vir moribus & eruditione præcipuus, ad tribunal iudicis perductus, coram Præside ac populo religionis Christianæ rationem reddens, & inter cetera fidei testimonia, illam petre scissuram memorans, Ad stipulaturus inquit, his ipse in Hierosolymis locus, & Golgotha rupes sub patibuli onere disrupta. Hiantes hæc petrarum rimæ diversa nobis designant.

I. Christus, lapis angularis & petra nominatur. Paulus Hebræorum iter referens, Bibebant, inquit, de spiritali, consequente eos, petra: Petra autem erat Christus. Hæc petra scissa est in bina; animus à corpore divulsus: mox cautes & saxa sunt secuta, perinde ac si proclamasset: Christus: Quod me facere videritis, hoc facite.

II. Ira Dei magna & potentia infinita multum temperata ostenditur his prodigiis. Terra movet, non absorbet; sepulchra aperiantur, non ut vivi sepeliantur, sed morti resurgant; petre disiliunt, sed neminem laedunt. Ea porro Numinis potentia est, ut Christus variè glotiantes ita repreherit: Ne cæperitis dicere: Patrem habemus Abraham. Dico enim vobis, quia potens est Deus de lapidibus istis suscitare filios Abraham. Non deerunt Abrahamo filii, etiam si vos degeneretis.

III. Disru-

Math. c. 8. vers. 27. E. his terra motus eruditiones. I. Parrato scelere tam abominando meruissent homines, vel terra dehiscente absorberi, vel edificiorum ruinis sepeliri. Auctores sceleris non tantum hanc eadem parrarunt, verum etiam sine penitentia. Post mortem etiamnum invidia Christum exagitavit. Horrendus urbis stupor, prodigiosa oblitatio perditæ gentis. Nam præter vulgus nulli Judæorum tam invidiosus, inauditis miraculis moti, concussa & tremente mundi machinâ suum facinus nondum damnant. Cæcitas crassissima, horribilis amentia, exoculata, furta invidia. Sed hodieque hi mores in usu sunt. Historia Christi patientis & auribus & oculis ingeritur, prælegitur, exponitur, præcinitur, pingitur, totæ ceremoniis representatur: audimus hæc, & aliquantum ad ea ingemiscimus, nihilominus nec suam ite avariciam, nec suam ille superbiâ emendat, nihilominus hic crapulam, hic libidinos suas, hic invidiam perpetuat. Cælum reitet, nequicias tamen horum talium non corrigeret. Breve metrum jure queritur.

2. Advetus numinis & præsentia significata est. A. Advetus numinis & præsentia significata est. A. Advetus numinis & præsentia significata est.

3. Nova lex lata est, quam acceptura terra tremuit. Cùm in monte Sinai Moyses legem scriptam à Deo acciperet, ecce cæperunt audiri tonitrua, ac micare fulgura, & nubes densissima operire montem, clangorque buccine vehementius perstrangebatur. & perterriti ac pavore congesti steterunt procul. Ita cùm Saulo Christus concionaretur ex alto, diceretque, Ego sum Jesus, quem tu persequeris; at ille tremens ac stupens dixit: Domine, quid me vis facere? Ita tellus ob ejus dici obstupescendum facinus, & ob præcepta prius ignota tremens cohorruit, perinde ac si diceret: Magna fiet rerum commutatio, mores antiqui erunt exuendi, novis vivendum erit legibus. Quæ ista lex nova? Lex crucis. Quam expressè Lucas recitans,

Luc. cap. 9. vers. 29. Dicebat autem ad omnes, inquit, si quis vult post me venire, abneget semetipsum, & tollat crucem suam quotidie, & sequatur me. Lex sancta, sed terræ ingrata, gravis homini terreno: hinc isti tremores. Sed homo bonæ mentis tremuit ut Paulus, ad omne imperium excipiendum paratissimus: Domine, quid me vis facere?

Luc. cap. 23. vers. 47. & 48. Videns autem Centurio quod factum fuerat, glorificavit Deum, dicens: Vere hic homo justus erat. Et omnis turba eorum, qui simul aderant ad spectaculum istud, & videbant quæ fiebant, percussentes pectora sua reverebantur. Quis terra motus in Nicodemo, Josepho, Apostolis, in matronis Solymæis, & in ipsâ Matre Christi? Hic ipse terræ motus in cordibus piorum hodieque durat; hinc

Luc. cap. 23. vers. 47. & 48. Videns autem Centurio quod factum fuerat, glorificavit Deum, dicens: Vere hic homo justus erat. Et omnis turba eorum, qui simul aderant ad spectaculum istud, & videbant quæ fiebant, percussentes pectora sua reverebantur. Quis terra motus in Nicodemo, Josepho, Apostolis, in matronis Solymæis, & in ipsâ Matre Christi? Hic ipse terræ motus in cordibus piorum hodieque durat; hinc

III. Disru-